

Managementsamenvatting

Managementsamenvatting

ALGEMEEN

Het college van burgemeester en wethouders legt met deze jaarrekening verantwoording af over het inhoudelijke en financiële beleid uit de begroting 2021. De jaarrekening is onderdeel van de jaarstukken en is opgesteld volgens de richtlijnen van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) en de financiële verordening van de gemeente Breda (die volgt uit artikel 212 van de Gemeentewet).

ONTWIKKELINGEN 2021

Ook in 2021 had de coronacrisis zijn weerslag op Breda. In januari leek er even licht te schijnen aan het eind van de tunnel en gingen we van start met de eerste vaccinaties. In februari gingen de scholen weer open en in maart konden mensen weer winkelen op afspraak. In de maanden daarna werd er steeds verder versoepeld en waren zelfs evenementen weer toegankelijk met een negatieve test. Toch schoot het aantal besmettingen in juli 2021 weer rap omhoog. In november nam het kabinet weer maatregelen en in december eindigde het jaar, een week voor kerst, met een harde lockdown. De gevolgen van dit harmonica-effect voor de Bredase samenleving waren groot. Immers, iedereen was klaar met corona, maar corona nog niet met ons. Dat was niet alleen voelbaar in onze winkelstraten en het uitgaansgebied, maar ook bij onze inwoners achter de voordeur.

En toch, hoe gek het ook klinkt: de coronacrisis heeft ons ook iets gebracht. We zijn als gemeente de afgelopen 2 jaar namelijk nog intensiever in gesprek gegaan met onze inwoners, ondernemers en instellingen. Dit heeft onze relaties op alle fronten verstevigd en daar plukt iedereen de vruchten van: horeca en retail, scholen en opvang, culturele partners, zorginstellingen, sportverenigingen, kwetsbare mensen, organisatoren van evenementen, maatschappelijke organisaties en dorps- en wijkcentra. We weten beter wat er speelt en hebben korte lijntjes, waardoor we snel zaken voor elkaar kunnen krijgen.

Werken, recreëren en ontmoeten waren de 3 uitgangspunten die we in 2020 samen hebben opgetekend. Deze vormden ook voor 2021 de basis van onze aanpak, waarin we verschillende rollen hadden: regisseren, verbinden en stimuleren. Soms hadden we deze rollen los van elkaar, maar vaak ook tegelijkertijd.

Ondernemers moesten in januari hun deuren weer sluiten en de evenementensector en de cultuursector werden hard getroffen. We ondersteunden hen waar nodig en hielpen ook andere sectoren, zoals onze zorginstellingen, scholen en sportclubs. Daarnaast werkte het nieuwe regionale mobiliteitsteam (RMT) succesvol aan omscholingstrajecten en van-werk-naar-werk-trajecten.

Corona had daarnaast een grote invloed op onze manier van recreëren. Veel mogelijkheden vielen weg en we zochten samen met de stad en de dorpen naar wat er wél kon. Dit onderstreepte meteen de tekorten aan recreatiemogelijkheden en de behoefte aan voldoende ruimte om te kunnen bewegen, sporten en genieten. Hiervoor hebben we nieuwe plekken ontsloten. Ook hebben we de aantrekkelijkheid en toegankelijkheid van parken en andere plekken vergroot. We creëerden onder meer een tijdelijk sportveld op het Chasséveld en legden een strandje aan op de Markkade in het nog te ontwikkelen gebied 't Zoet.

Elkaar ontmoeten was door de coronamaatregelen lastig en werd vaak ronduit ontmoedigd. Maar door diezelfde maatregelen steeg juist de behoefte om elkaar op te zoeken. Mensen voelden zich vaker eenzaam en het aantal mensen met psychische klachten steeg. De sociale contacten van jongeren én ouderen kwamen in de knel. In onze aanpak hebben we ons telkens gericht op wat er wél kon. Vanuit die gedachte hebben we zo veel mogelijk de aansluiting gezocht bij bestaande initiatieven in de wijken. Met de lancering van Breda Buiten hebben we meerdere initiatieven en acties gebundeld in één zomerprogramma waarbij Bredanaars elkaar konden ontmoeten in de buitenlucht. In totaal vonden er 70 hoofdactiviteiten en ongeveer 400 sub-activiteiten plaats waar ruim 50.000 bezoekers op afkwamen.

Daarnaast hebben we in 2021 verder gewerkt aan ons bestuursakkoord Lef en Liefde. Hieronder leest u de hoogtepunten daarvan langs de 5 programmalijnen. Daarna volgen de financiële samenvatting en een uitgebreide verantwoording per programma.

PROGRAMMA 1 VITAAL EN SOCIAAL

Gezond Breda

Begin 2021 hebben we samen met het bedrijfsleven het Lokaal Preventieakkoord ondertekend. Daarin staan 3 thema's

centraal: 'gezond oud worden', 'gezonde werkvloer' en 'gezonde inwoners van de Hoge Vucht'. Het akkoord sluit aan op de aanpak 'Jongeren op gezond gewicht' (JOGG), het Bredaas Sportakkoord en andere initiatieven in de stad. We werken hierbij samen met sport- en beweegaanbieders en partners vanuit het onderwijs en de zorg. Ook het bedrijfsleven speelt een belangrijke rol. Mooie voorbeelden zijn een gezond bedrijventerrein De Krogten, gezondere kantines bij bedrijven en stoere traktaties op basisscholen van de Aartsen Kids Foundation.

Uitvindfabriek

In de Uitvindfabriek kunnen jongeren ervaren wat techniek is. Zo kunnen ze ontdekken of ze affiniteit en talent hebben – en een bewuste keuze maken of het iets voor hen is. Met steun uit het onderwijs, het bedrijfsleven en de gemeente heeft de Uitvindfabriek zich sinds 2016 kunnen ontwikkelen tot een waardevolle toevoeging in Breda. Zij dragen bij aan het verkleinen van de tekorten op de arbeidsmarkt voor technische beroepen. De afgelopen jaren is het lastig geweest om tot een zelfstandige exploitatie te komen. De coronacrisis was hier mede debet aan. Met extra steun vanuit de gemeente en de regio hebben we in 2021 een belangrijke bijdrage geleverd aan de continuïteit van de Uitvindfabriek.

Jeugd

In 2021 hebben we 4 thema's uit het jeugdbeleid concreet uitgewerkt: familie, onderwijs – zorg, jeugdhulp en veiligheid. We hebben ons werk systeemgericht en integraal verbeterd en hebben stappen gezet naar een betere samenhang tussen 18- en 18+. Ook hebben we meer ingezet op vroegsignalering en het verbeteren van het aanbod aan jeugdhulp, zoals informele zorg, ambulante jeugdhulp, pleegzorg en gezinshuizen. We hebben het integrale hulpaanbod op scholen versterkt door binnen het (speciaal) onderwijs meer collectief te organiseren. De zoektocht naar een beter jeugdhulpstelsel heeft veel aandacht gevraagd, onder andere door de tekorten, de noodzakelijke veranderingen in het zorglandschap en de landelijke regie. We hebben gezien dat een deel van onze jeugd over veerkracht beschikte wanneer het ging om het omgaan met de beperkingen van de coronamaatregelen. Er is echter ook een deel wat daarbij hulp en ondersteuning nodig heeft op het vlak van mentale weerbaarheid en onderwijsachterstanden. In 2021 zijn we gestart om daar ondersteuning in te bieden en zullen daar de komende jaren naar verwachting ook extra op in moeten zetten.

Dak- en thuislozen

In 2021 is de eerste paal geslagen voor de nieuwbouw van de doorstroomvoorziening (DSV). Het ontwerp van het gebouw is open, met veel licht en groen. Daklozen hoeven niet langer op een slaapzaal met 8 personen te liggen, maar krijgen meestal een kamer voor zichzelf. Bij drukte wordt het een kamer voor 2 personen. Hierdoor ontstaat meer rust en ruimte voor iedereen, waardoor mensen beter op krachten kunnen komen en sneller stappen kunnen zetten naar herstel.

Toeslagenaffaire

De toeslagenaffaire bij de Belastingdienst heeft veel huishoudens in Nederland flink geraakt. We hebben gedupeerde Bredase gezinnen actief opgeroepen om zich bij ons te melden als ze in de problemen waren gekomen door deze affaire. Zo konden we hen op weg helpen naar een toekomst die zo veel mogelijk schuldenvrij is.

PROGRAMMA 2 ONDERNEMEND BREDA

Strategie internationalisering

Met het bestuursakkoord Lef en Liefde hebben we een stevige focus gelegd op het versterken van onze internationale positie. De afgelopen jaren hebben we hier flink in geïnvesteerd. Van onze deelname in netwerken en bijdragen aan congressen tot het binnenhalen van extra subsidies en het zoeken naar nieuwe internationale relaties om de lokale economie te versterken. Ook onze bedrijven, onderwijsinstellingen en culturele partners zijn internationaal actief. Met hen stemmen we steeds af waar de ambities liggen. Waar mogelijk bundelen we onze krachten, zodat we ons nog beter kunnen profileren en positioneren. In 2021 hebben we daarom onze strategie voor internationalisering vastgesteld, waarbij we hebben aangegeven waar onze prioriteiten liggen.

Breday

In 2021 is Breday, het jongerenloket in Breda, van start gegaan. Hier kunnen jongeren tussen de 18 en 27 jaar gratis ondersteuning krijgen bij vragen en problemen rondom werk, studie en geld. Breday is een samenwerking tussen de gemeente en diverse maatschappelijke organisaties.

Werk Breda

Door de integratie van ATEA hebben we onze SW'ers op kunnen nemen binnen onze organisatie en in Bredase bedrijven. Hiermee is 'participatie' van een financieel zorgenkindje omgebogen naar een financieel beheersbare zaak waar we onder de streep nu zelfs een plus zien.

Bredata

De gemeente legt 65 kilometer glasvezel aan om haar (digitale) dienstverlening veiliger en beter uit te voeren en innovatie mogelijk te maken. Via het glasvezelnetwerk, de BredaRing, kunnen gemeentelijke gegevens snel, veilig en hoogwaardig uitgewisseld worden. In eerste instantie sluiten we alleen gemeentelijke locaties en producten aan, zoals de verkeerslichten, de stadskantoren en de gemeentelijke parkeergarages, sensoren en camera's. We trekken hier € 4,35 miljoen voor uit. Later kunnen ook onze maatschappelijke partners het netwerk gebruiken om hun dienstverlening veiliger te maken. In 2021 hebben we ook besloten om het Bredase glasvezelnetwerk in de toekomst aan te sluiten op de glasvezelverbindingen in de provincie. Dat maakt de uitwisseling van digitale diensten in de provincie mogelijk. De Bredase visie op digitalisering ligt vast in het Masterplan Digitalisering Bredata.

Verbeter Breda

In 2021 hebben we het gesprek op gang gebracht over de groeiende tweedeling in Breda. Zes bewoners hebben in het voorjaar onder de naam 'Initiatiefgroep Verbeter Breda' met meer dan 300 inwoners en ruim 90 organisaties in de stad gesproken. Daarbij spraken bewoners en professionals zich eensgezind uit: de kloof tussen buurten die vooruitgaan en buurten die achterblijven moet worden gedicht. Velen van hen zijn bereid om hier samen de schouders onder te zetten. In juli 2021 is het 'Pact van Breda, deel 1' opgeleverd. Dit document is een belangrijke eerste stap naar een Bredase aanpak om de toenemende tweedeling de komende 15 tot 20 jaar terug te dringen. In het pact staan 6 thema's centraal: bestaanszekerheid, investeren in de jeugd, voorzieningen in de buurt, ontmoetingen mogelijk maken, woningbouw spreiden en werken aan leefbaarheid en veiligheid. Op basis van 'Pact Deel 1' gaan bewoners en professionals met elkaar aan de slag om te komen tot een integraal, meerjarig programma Verbeter Breda

PROGRAMMA 3 DUURZAAM WONEN

Omgevingsvisie 'Breda, Sterk en Veerkrachtig'

Een belangrijke mijlpaal in 2021 was de totstandkoming van de omgevingsvisie 'Breda, Sterk en Veerkrachtig'. Deze visie is een kompas om samen met de stad, de dorpen en de regio te werken aan de grote opgaven voor de fysieke leefomgeving. Met deze omgevingsvisie richten we ons op de toekomst. Daarbij stellen we de kwaliteit van leven voorop. De prognose is dat Breda tot 2040 groeit tot een gemeente met meer dan 215.000 inwoners. Daarvoor willen we ruim 25.000 huizen bouwen, waarvan 90% in stedelijk gebied. Ook moet er ruimte zijn voor minstens 110.000 banen. Breda kiest verder onder meer voor:

- Een hoogstedelijk centrum met een mix van wonen, werken en recreëren.
- Het opheffen van de barrièrewerking van de Noordelijke Rondweg tussen het noorden en de rest van de stad.
- Investeren in bereikbaarheid, voorzieningen en de openbare ruimte.
- Het versterken van de natuur, het water en het landschap.
- Het bevorderen van de gezondheid van de Bredanaars, onder meer door de openbare ruimte in de stad multifunctioneel in te richten. Zo worden mensen uitgenodigd om te bewegen en kunnen ze elkaar nog makkelijker ontmoeten.

Evaluatie participatieleidraad

Door de invoering van de Omgevingswet in 2023 wordt participatie steeds belangrijker. Ontwikkelaars moeten inwoners aan de voorkant bij hun bouwplannen betrekken. Ook de gemeente moet bij de herinrichting van de buitenruimte, maar ook in het sociaal domein, inwoners worden vooraf meer betrokken. In 2021 hebben we de participatieleidraad geëvalueerd. De belangrijkste les daaruit is dat de tijd van pionieren voorbij is. Het mag allemaal wat strakker. Breda gaat nog meer werk maken van participatie bij grote en kleine projecten in de stad.

Bouwen, bouwen, bouwen

Onze doelstelling om 6000 huizen te bouwen werd door velen bestempeld als ambitieus en soms zelfs als onrealistisch. Maar het is gelukt! We hebben 2021 afgesloten met 6851 woningen in uitvoering of in harde plannen. Dit betekent dat we de woningbouwproductie bijna hebben verdubbeld. Dat ging bepaald niet vanzelf, alleen al doordat de gemeente zelf niets bouwt. Door anderen te inspireren, de markt uit te dagen en samen te werken aan snellere processen, is het ons gelukt. Onze 100-dagen-aanpak, het 10-punten-plan en de versnellingsopgaven van 11 bouwlocaties zijn hier goede voorbeelden van. In het bestuursakkoord maakten we € 14 miljoen vrij die via het bestedingsplan 'Impuls voor de Woonagenda' is gekoppeld aan het versneld bouwen van vooral sociale en middeldure woningen. Hiervan kwam het grootste deel (€ 8,7 miljoen) ten goede aan

locatiegebonden impulsen. Daarnaast werd een deel van de middelen ingezet voor de 100-dagen-aanpak, actief grondbeleid, het actualiseren van ruimtelijke plannen en beleidsimpulsen, zoals voor het CPO-beleid.

Groenkompas

Met het Groenkompas hebben we in 2021 de koers uitgezet naar een ambitieus doel: Breda als eerste Europese 'stad in een park' in 2030. Groen in en rond de stad draagt bij aan de gezondheid van onze inwoners. Het vergroot bovendien de leefbaarheid en aantrekkelijkheid van de stad en de omliggende dorpen. Daarnaast is vergroenen essentieel om de gevolgen van de klimaatverandering tegen te gaan. Het Groenkompas zorgt voor helderheid in de koers die we de komende decennia moeten varen om het bestaande groen te beschermen en nieuw groen toe te voegen. Het geeft de kaders mee om ervoor te zorgen dat 'groen' voor al onze inwoners op pantoffelafstand bereikbaar is.

Energietransitie

In 2021 is de Regionale Energiestrategie (RES) vastgesteld. Samen met onze regionale partners hebben we in beeld gebracht wat de beste mogelijkheden zijn om ruimte te maken voor het opwekken van duurzame energie met zo min mogelijk impact op de leefomgeving. Voor ons zijn groen en duurzaamheid leidend bij ruimtelijke ontwikkelingen. Bij nieuwbouw gaven we de voorkeur aan gasloos en groen bouwen. We gaven daarnaast subsidie aan inwoners en ondernemers om bestaande woningen en bedrijfspanden te verduurzamen, bijvoorbeeld door zonnepanelen te installeren of energiebesparende maatregelen te treffen. Natuurlijk gaven we ook zelf het goede voorbeeld: we hebben 86 van onze eigen vastgoedobjecten verduurzaamd door te investeren in isolatie en duurzame energie-installaties. Verder hebben we ons inkoopbeleid aangepast. Om Bredanaars te stimuleren om duurzame keuzes te maken, is de campagne 'Breda doet mee' van start gegaan en hebben we de Transitievisie warmte opgesteld.

PROGRAMMA 4 BASIS OP ORDE

Noordelijke Rondweg

Met de vaststelling van de visie op de Noordelijke Rondweg hebben we een belangrijke eerste stap gezet om deze verkeersader aan te pakken. De weg, die dagelijks door zo'n 45.000 auto's gebruikt wordt, is de afgelopen jaren opgelapt, maar de rek is eruit. Een forse ingreep is nodig om onze stad duurzaam aantrekkelijk te houden en om ruimte te creëren voor de ontwikkelingen en ambities van Breda. Zo willen we onder meer de barrièrewerking verminderen tussen noord en zuid (Verbeter Breda). In de plannen wordt de Noordelijke Rondweg over een lengte van zo'n 3 kilometer ondertunneld. Het tracé begint ter hoogte van het Spinveld en loopt door tot aan de Kapittelweg. Door de Noordelijke Rondweg op dit traject volledig aan te leggen als een dichte tunnelbak, verbeteren de mogelijkheden om over te steken, kunnen we meer verbindingen maken en neemt de overlast van geur en geluid af.

Talentencentrum

De gemeente en de aannemer hebben eind 2021 de uitvoeringsovereenkomst ondertekend. Daarmee is de volgende fase voor de bouw van het Talentencentrum in gang gezet. De bouw van dit multifunctionele sportcentrum, dat is gericht op top- en breedtesport, start in mei 2022. Als alles volgens planning verloopt, wordt het Talentencentrum in de loop van 2023 opgeleverd.

Afvalservice

Sinds januari 2021 moeten Bredanaars betalen voor het laten ophalen van grof huishoudelijk restafval en snoeihout. Dat was nodig vanwege de financiën én om de hoeveelheid afval terug te dringen. Deze maatregel was impopulair, maar had wél effect. Beide doelen zijn namelijk bereikt - en dat draagt bij aan een circulair Breda.

Actieplan zwerfafval

Om Breda vrij te maken van zwerfafval, hebben we een actieplan opgesteld. Daarbij hebben we een groot aantal enthousiaste bewoners betrokken, die zich inzetten voor een schone stad. Samen vormen zij het Zwerfvuilplatform. In de strijd tegen zwerfvuil is een nieuwe afvalbak voor de binnenstad in ontwikkeling. Het prototype wordt momenteel getest. Het is de bedoeling dat deze bakken uiteindelijk de bestaande 470 bakken in de binnenstad gaan vervangen. De nieuwe bakken hebben bijna een dubbele capaciteit.

Cyberagents

Om onze stad te beschermen tegen cybercrime, hebben de politie en de gemeente de hulp ingeroepen van onze jongeren. Op de oproep 'Help jij mee om Bredase inwoners veilig te houden?' hebben maar liefst 778 jongeren gereageerd. Via de game Hackshield zijn zij opgeleid tot Bredase Cyber Agents. Ze hebben meer geleerd over hacken, datalekken en veilig internetten.

En over hoe je gevaren op internet kunt herkennen en voorkomen. Als cyber agents geven zij hun kennis door en leren zij hun (groot)ouders hoe zij veilig kunnen internetten. Zo zorgen we samen voor een veilig online Breda.

PROGRAMMA 5 ORGANISATIE EN FINANCIËN

Huisvesting

Ook in 2021 werkten onze medewerkers het overgrote deel van de tijd thuis. De kennis en vaardigheden die we in 2020 hadden opgedaan, kwamen goed van pas. Hierdoor konden de meeste processen volgens planning worden uitgevoerd. Bij de verbouwing van het Stadskantoor hebben we rekening gehouden met het 'nieuwe werken': we zijn overgegaan naar flexibele werkvormen, waarbij ontmoeten en samenwerken centraal staan. We hebben diverse vergader- en brainstormruimtes toegevoegd en er zijn TEAMS-schermen aangeschaft om hybride te kunnen werken.

Arbeidsmarkt

De krapte op de arbeidsmarkt is ook merkbaar binnen onze eigen organisatie. Het aantrekken en behouden van goed personeel is een steeds grotere uitdaging. We voorzien dat dit ook de komende jaren nog aanhoudt. Daarom ontwikkelen we hier in 2022 een strategie voor om ons als werkgever beter te positioneren.

Verbetertraject rechtmatigheid

In 2021 hebben we stappen gezet om onze processen op het gebied van inkoop, inhuur en subsidies te verbeteren op basis van het Verbeterplan Rechtmatigheid. We zijn daarmee een heel eind gekomen op de goede weg, maar realiseren ons ook dat we nog een weg te gaan hebben.

FINANCIËEL RESULTAAT 2021

Het resultaat van de jaarrekening 2021 is voor resultaatbestemming € 15,9 miljoen positief. De gevolgen van corona voor de gemeentelijke financiën lichten we toe in het hoofdstuk corona. Vanuit het positieve resultaat doen we voorstellen tot resultaatbestemming voor een bedrag van in totaal € 12,7 miljoen. Dit doen we onder andere voor uitkeringen die we in de loop van 2021 van het Rijk hebben ontvangen voor werkzaamheden die in 2022 doorlopen of starten. Na de besluitvorming over deze voorstellen tot resultaatbestemming storten we € 3,2 miljoen in de algemene reserve.

Bedragen x € 1 miljoen

	Jaarrekening 2020	Begroting 2021 vóór wijziging	Begroting 2021 na wijziging	Jaarrekening 2021
Lasten	727,5	678,7	739,1	739,3
Baten	730,9	684,8	755,9	745,9
Saldo van baten en lasten	3,4	6,1	16,8	6,6
Mutatie reserves	-11,4	-6,6	-20,0	-9,3
Resultaat	14,8	0,5	3,2	15,9
Voorstellen voor resultaatbestemming	13,5			12,7
Uit / naar algemene reserve	1,3	0,0	0,0	3,2

Bedragen x € 1.000

Totaaloverzicht baten en lasten per programma	Primitieve begroting 2021		Begroting 2021 incl. wijzigingen		Jaarrekening 2021	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
Programma's						
Vitaal en Sociaal Breda	331.594	133.145	367.662	150.298	356.204	149.891
Ondernemend Breda	76.865	17.348	89.965	26.729	76.528	18.060
Duurzaam wonen in Breda	51.808	38.515	63.837	46.945	58.185	46.429
Basis op orde in Breda	150.982	89.616	155.974	90.842	162.519	98.301

Totaal programma's 1 t/m 4	611.249	278.624	677.437	314.814	653.436	312.681
Overhead	68.443	5.782	71.409	5.600	75.198	8.104
Algemene uitkeringen		350.406		374.536		380.551
Lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is	652	37.843	2.721	37.843	3.123	38.518
Onvoorzien	1.000		385			
Overige algemene dekkingsmiddelen	-546		-54		310	90
Saldo van de financieringsfunctie	3.591	5.676	3.591	5.947	2.767	5.484
Dividend		375		375		479
Vennootschapsbelasting	400		400		4.481	
Subtotaal programma's (incl. algemene dekkingsmiddelen, overhead, vennootschapsbelasting en onvoorzien)	684.791	678.706	755.890	739.115	739.316	745.907
Mutaties Reserves	2.949	9.552	7.548	27.501	7.277	16.584
Begrotingssaldo	687.740	688.259	763.438	766.615	746.593	762.492

Resultaat Jaarrekening					15.898	
Resultaat Begroting	519		3.177			

RESULTAATBESTEMMING

We stellen voor een bedrag van € 12,7 miljoen te reserveren voor uitgaven in de volgende jaren. Het resterende saldo van € 3,2 miljoen storten we in de algemene reserve.

Bedragen x € 1 miljoen

Programma	Onderwerp	Voorstel resultaatbestemming
1	Schuldenafkoopfonds	191.000
1	Onderuitnutting coronamiddelen Jeugd en Onderwijs	526.163
1	Subsidie HiBO (Hulp in Bijzondere Omstandigheden)	35.000
1	Restantmiddelen TONK	600.000
1	Regionale aanpak huiselijk geweld	859.496
1	Versterkingsplan dak-thuislozen	919.805
1	Regio West-Brabant (regionale middelen)	2.400.000
1	WEB regio gelden Laaggeletterdheid	116.000
1	Breda Senior	157.711
1	Vuelta	157.463
2	Ondersteuning lokale cultuur	1.625.156
2	Realisatie Kunsthal	979.420
3	Bosweelde	200.000
5	Decembercirculaire 2021	3.978.306
	Totaal	12.745.520

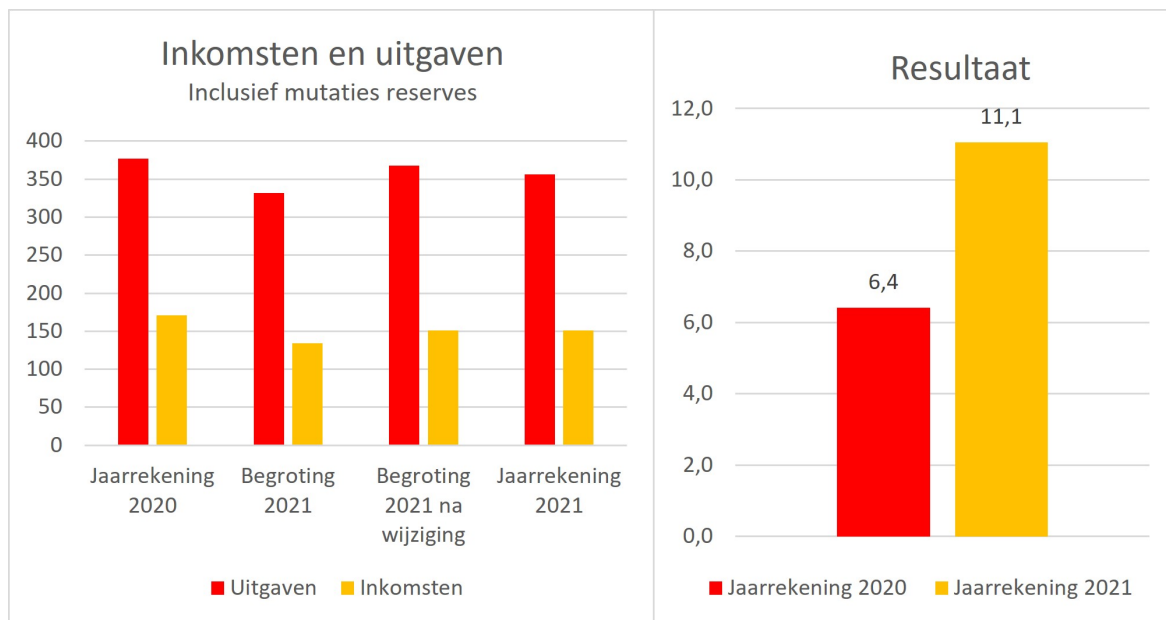
De voorstellen voor resultaatbestemming zijn voor het grootste deel voor activiteiten die niet volledig zijn uitgevoerd of gestart in 2021. Het gaat dan bijvoorbeeld om middelen die in de loop van 2021 zijn ontvangen van het Rijk waarvan de activiteiten in 2022 worden uitgevoerd.

FINANCIËEL OVERZICHT PER PROGRAMMA

We geven inzicht in onze inkomsten en uitgaven en lichten we de afwijking ten opzichte van de begroting per programma op hoofdlijnen toe.

PROGRAMMA 1 VITAAL EN SOCIAAL

De afwijking ten opzichte van de begroting bedraagt € 11,1 miljoen positief, hiervan is € 6,0 miljoen opgenomen aan verzoeken voor resultaatbestemming.

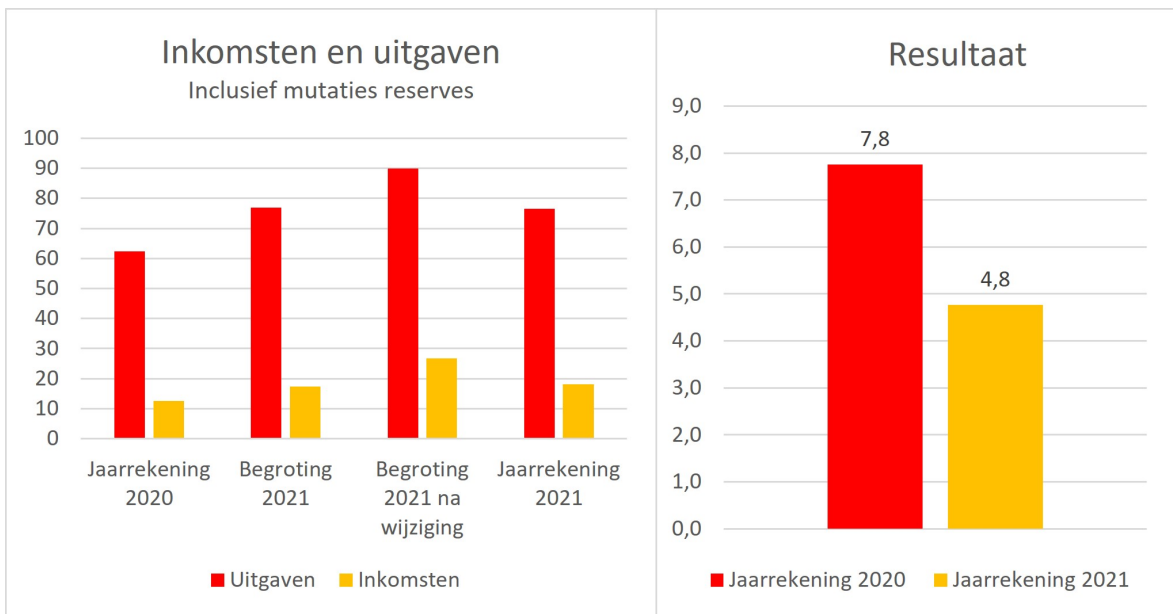
Het positieve resultaat wordt voornamelijk veroorzaakt door het thema Leren, ontwikkelen en werken, € 12,3 miljoen. Hier liggen verschillende redenen aan ten grondslag, zo verwachtten we bijvoorbeeld een grotere instroom in de bijstand. Deze heeft echter - mede dankzij de diverse steunmaatregelen - niet plaatsgevonden. We zagen juist een daling van het aantal bijstandsuitkeringen, waardoor we op de Wet Buig een positief resultaat zien van € 2,0 miljoen. Daarnaast ontvingen we extra middelen vanuit het Rijk om de impact van de coronacrisis op Bredanaars te dempen. De gemeente en partners hebben, naast de reguliere doelen voor 2021, hard gewerkt aan de uitvoering van de verschillende regelingen, maar niet al deze middelen zijn ingezet in 2021 (€ 7,2 miljoen), o.a. door het uitblijven van een crisis op de arbeidsmarkt. De middelen die niet ingezet zijn, bestaan uit TONK (€ 2,1 miljoen) en een deel (€ 4,7 miljoen) van de extra middelen die het kabinet beschikbaar heeft gesteld in het kader van corona voor de re-integratie van bijstandsgerechtigden, gemeentelijk schuldenbeleid en bijzondere bijstand en crisisdienstverlening arbeidsmarktregio's. Een groot deel daarvan was (nog) niet nodig. Binnen het thema Thuis zien we bij huiselijk geweld en maatschappelijke opvang een positief resultaat van € 2,2 miljoen, deels veroorzaakt door het doorschuiven van de uitvoering van projecten naar 2022.

Tekorten zijn er op de onderwerpen jeugdhulp (€ 1,9 miljoen) en de Wmo (begeleiding en huishoudelijke verzorging (€ 5,9 miljoen) en woon- en vervoersvoorzieningen (€ 1,4 miljoen)). Het onderdeel Beschermd Wonen kent een positief resultaat van € 2,5 miljoen mede als gevolg van mutaties in de mei- en septembercirculaire. Bij jeugdhulp ontvingen we meer inkomsten dan begroot vanuit het Rijk om de acute problematiek in de jeugd op te lossen. Daar stonden echter ook hogere kosten tegenover, onder meer veroorzaakt door een stijging van ambulante jeugdhulp en hogere kosten bij de jeugdbescherming, jeugdreclassering en crisishulp. De tekorten binnen de diverse onderdelen van de Wmo worden met name veroorzaakt door de aanzuigende werking van het abonnementstarief (een lagere gemaximeerde eigen bijdrage wat leidt tot meer aanvragen) en door een toename van begeleidingstrajecten onder jong volwassenen als gevolg van corona.

PROGRAMMA 2 ONDERNEMEND BREDA

De afwijking ten opzichte van de begroting bedraagt € 4,8 miljoen positief, hiervan is € 2,6 miljoen opgenomen aan verzoeken voor resultaatbestemming.

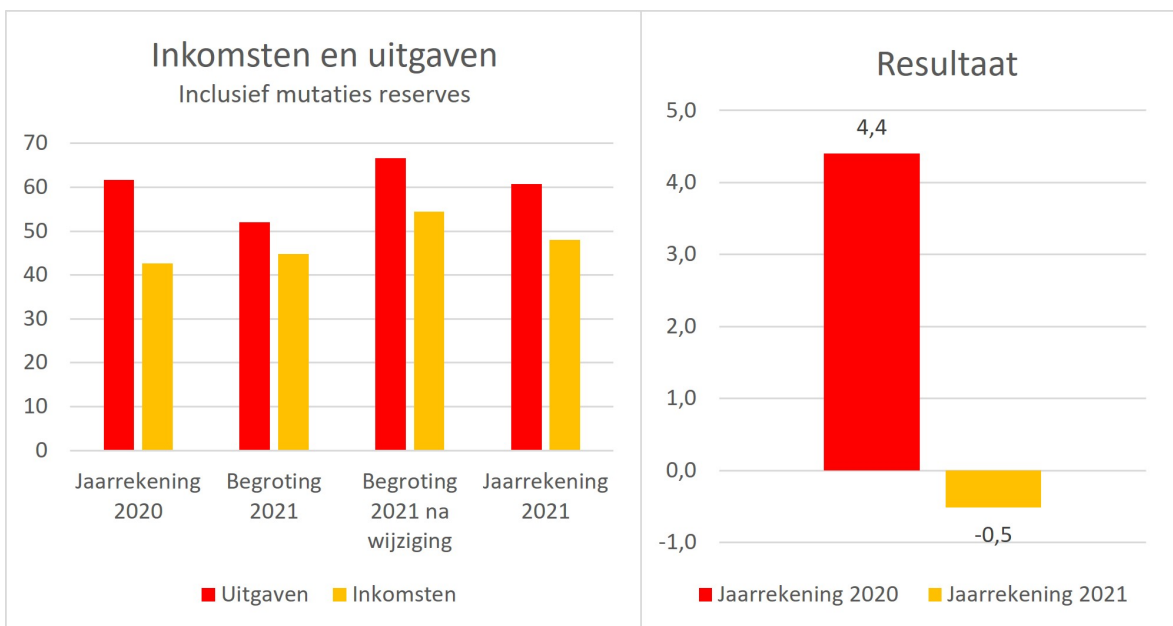

We zien een positief resultaat van € 1,6 miljoen bij cultuur als gevolg van ontvangen rijks gelden die niet in 2021 ingezet werden, onder andere als gevolg van de lockdowns. De gunning van de Kunsthof van € 1 miljoen vond plaats in 2021, maar de besteding is nog niet gebeurd. Omdat hier reeds gunning over plaatsgevonden heeft, stellen we voor om de middelen over te hevelen naar 2022. Als gevolg van corona waren er ook minder evenementen en minder activiteiten op bedrijventerreinen wat resulteerde in een positief resultaat van € 0,9 miljoen. Daarnaast hebben we € 0,8 miljoen uit het lokale steunmaatregelenpakket niet uitgegeven binnen het thema stimuleren economische ontwikkeling. Het resultaat van de grondexploitatie op bedrijventerreinen door tussentijdse winstnemingen en liquidatie van grondexploitatie is € 0,5 miljoen positief. Binnen het thema grote projecten was er ook een nadelig resultaat van € 0,9 miljoen als gevolg van de grondexploitatie CrossMark.

PROGRAMMA 3 DUURZAAM WONEN

De afwijking ten opzichte van de begroting bedraagt € 0,5 miljoen negatief. Voor specifieke positieve resultaten binnen het programma is voor € 0,2 miljoen opgenomen aan verzoeken voor resultaatbestemming.

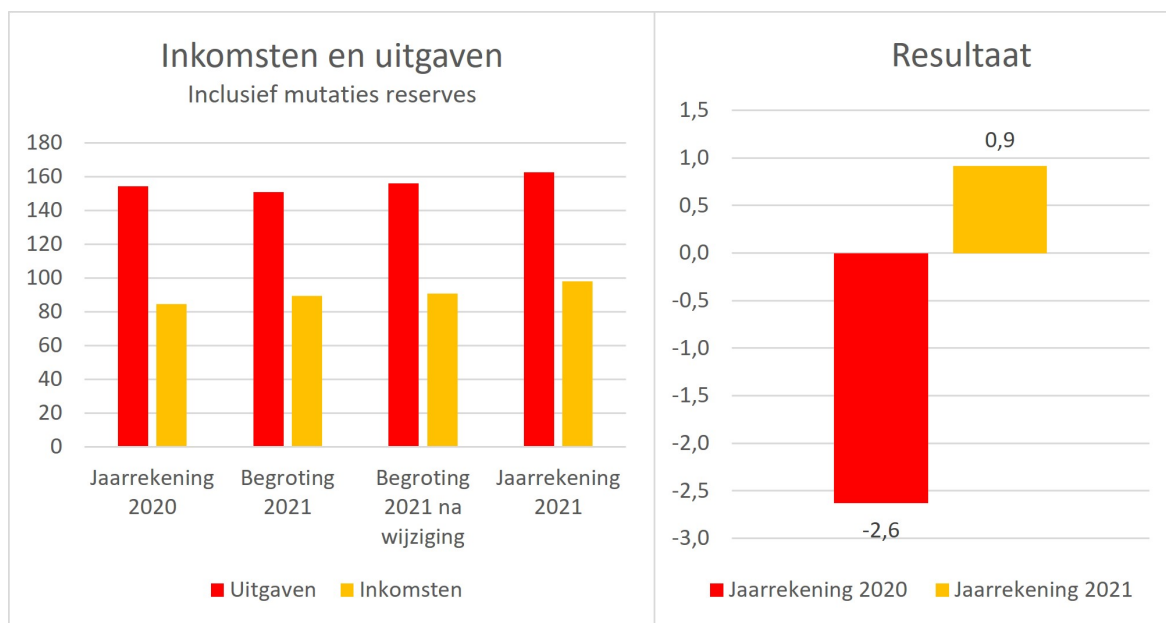
Het positieve resultaat op grondexploitatie ten behoeve van woningbouw bedraagt € 2,6 miljoen door tussentijdse winstnemingen en één liquidatie. Op panden en gronden is het positieve resultaat € 1,2 miljoen door onder andere incidentele

verkopen.

Het resultaat wordt voor € 3,4 miljoen negatief beïnvloed door minder parkeerinkomsten. De compensatie voor inkomstenderving vanuit het Rijk wordt pas toegekend na het vaststellen van de jaarrekening 2021 en mag niet verwerkt worden in de cijfers van 2021.

PROGRAMMA 4 BASIS OP ORDE

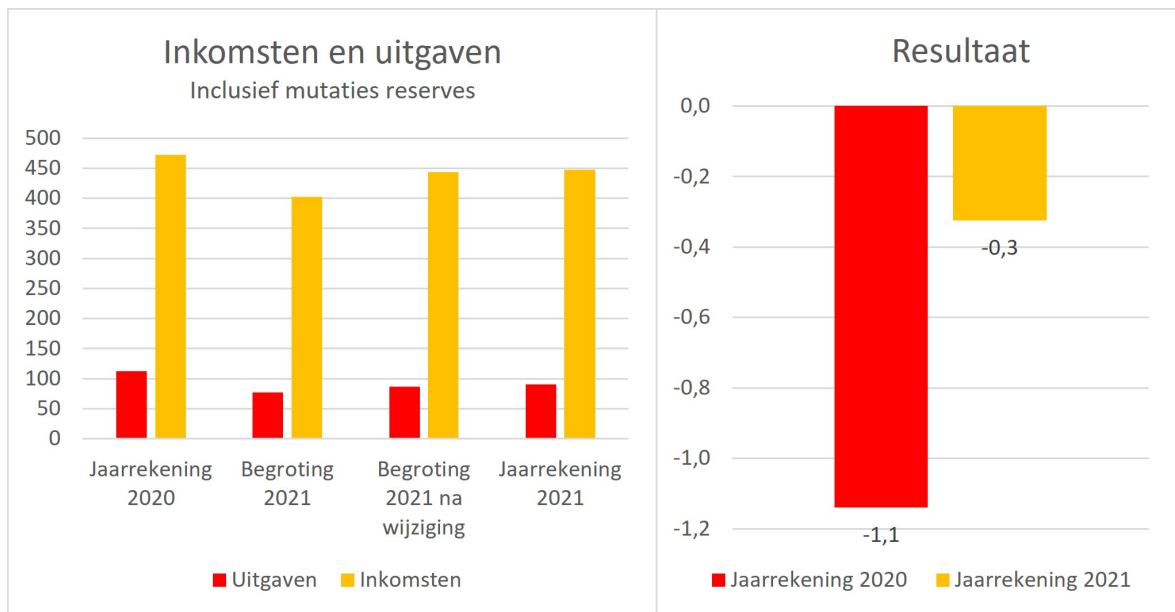
De afwijking ten opzichte van de begroting bedraagt € 0,9 miljoen positief.

De inkomsten uit bouwleges leiden tot een positief resultaat van € 4,3 miljoen, onder andere door meer aanvragen. Er is een tekort in de bijdrage aan de Veiligheidsregio van € 0,8 miljoen, met name door een verhoging van de intekentaak Functioneel Leeftijdsonslag (FLO). Bij Publiekszaken wordt een positief resultaat van € 1,3 miljoen onder meer veroorzaakt door lagere personeelslasten en lagere exploitatielasten van de Balie en het Klant Contact Centrum. Daarnaast zagen we een stijging in de ontvangsten uit rijksleges (bijvoorbeeld rijbewijzen). Het beheer van het gemeentelijk vastgoed leidt tot een negatief resultaat van € 0,7 miljoen, onder andere door lagere huurinkomsten, leegstand en de sloop van een pand. Tot slot is er een dotatie van € 3,2 miljoen gedaan in de voorziening achterstalligheid verhardingen.

PROGRAMMA 5 ORGANISATIE EN FINANCIËN

De afwijking ten opzichte van de begroting bedraagt € 0,3 miljoen negatief.

Het tekort op de bedrijfsvoering bedraagt € 1,3 miljoen. Dit komt onder andere door de ombuigingstaakstelling van € 5,5 miljoen, waarvan in 2021 € 2,75 miljoen gerealiseerd had moeten worden. Dit is op € 0,4 miljoen na gebeurd. Daarnaast zijn er diverse positieve en negatieve afwijkingen die leiden tot een positief resultaat van € 1,8 miljoen, zoals het niet volledig besteden van het impulsbudget, hogere personeelslasten als gevolg van de nieuwe CAO en hogere opbrengsten uit detacheringen en doorbelastingen naar interne producten.

Binnen het thema solide financiën is € 6,0 miljoen positief. Binnen dit thema wordt dit verklaard door de decembercirculaire (€ 5,1 miljoen), het saldo van het meerjarenperspectief (jaarschijf 2021) (€ 3,2 miljoen), en de compensatie als gevolg van de inkomstenderving door corona in 2020 (€ 0,8 miljoen) die in 2021 is uitgekeerd. Daar tegenover staat het opnemen van de kostenpost voor de te betalen vennootschapsbelasting 2016-2021 (€ 4,1 miljoen negatief). We rapporteren in dit programma ook een negatief resultaat van in totaal € 5,0 miljoen als gevolg van en lagere onttrekking uit de algemene reserve, exploitatiereserve en investeringsreserve dan begroot. In de andere programma's leidt het niet doen van de onttrekking uit de reserves tot positieve saldi en zodoende is het resultaat gemeentebreed neutraal.

INVESTERINGEN

Bij de ontwikkelingen in de stad horen investeringen. Investeringsplanning en uitgaven voor het jaar 2021 waren als volgt:

Bedragen x € 1 miljoen

	Bedrag
Beschikbaar voor 2021	82,8
Uitgaven 2021	60,8
Restant 2021	22,0

Bij het opstellen van de begroting 2021 waren de begrote uitgaven aan investeringen € 94 miljoen, exclusief de aankoop van 't Zoet (€ 11 miljoen). Ten behoeve van het opstellen van de begroting 2022 zijn in het voorjaar van 2021 de te verwachten uitgaven bijgesteld naar € 82,8 miljoen inclusief de aankoop van 't Zoet.

De uitgaven betreffen in 2021 € 60,8 miljoen van de beschikbare € 82,8 miljoen. Dit zijn met name uitgaven op het gebied van mobiliteit, groen en water, aankoop 't Zoet, openbare verlichting, riolering en kredieten voor bedrijfsvoering. De onderwerpen waar we in 2021 minder hebben uitgegeven dan gepland zijn openbare ruimte, Nieuwe Mark, vastgoed, wagenpark en Verbeter Breda. De oorzaak van de onderuitnutting lichten we toe in de programma's.

Het restant van € 22 miljoen van het jaar 2021 zal worden doorgeschoven naar de komende jaren (€ 20 miljoen naar 2022 en € 2 miljoen naar 2023) en is opgenomen in het totale investeringsvolume.

FINANCIËLE KENGETALLEN

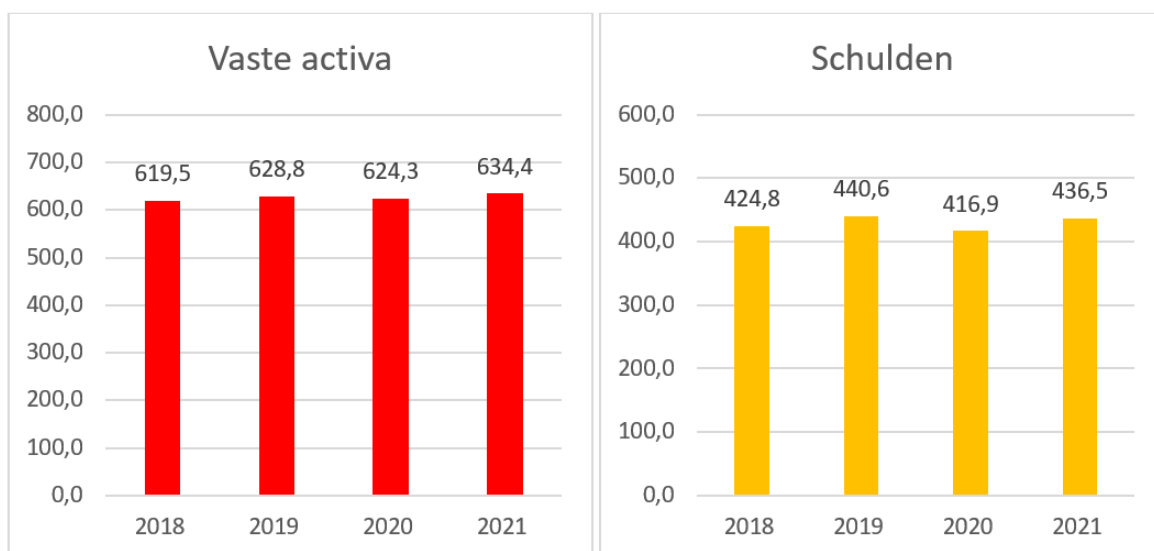
Financiële kengetallen geven, in samenhang, de verhouding weer tussen diverse onderdelen van de begroting, de balans en de exploitatie en zijn een hulpmiddel om de financiële positie van de gemeente te beoordelen. We delen de kengetallen in op basis van de aspecten stabiliteit, wendbaarheid, weerbaarheid en voldoen aan wettelijke kaders. Hieronder lichten we enkele kengetallen toe. Van belang is om op te merken dat deze in gezamenlijkheid gelezen en geïnterpreteerd dienen te worden om een goed beeld te vormen van de financiële positie. Nadere toelichting van de kengetallen staat in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing.

STABILITEIT

De mate waarin de gemeente haar financiële positie in evenwicht weet te houden.

Ontwikkeling van de balansposities

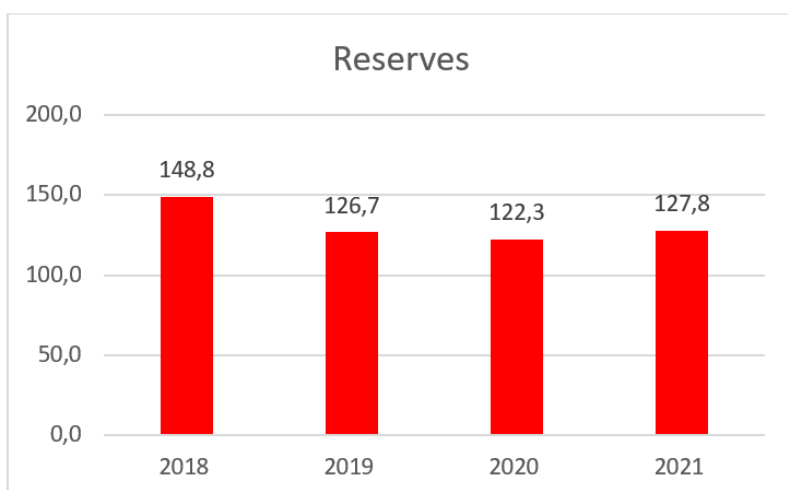
De balans geeft inzicht in de omvang van bezittingen van de gemeente Breda en hoe die bezittingen worden betaald. De ontwikkeling van de reserves en de schuldpositie heeft invloed op de financiële positie van de gemeente.

De investeringen die we doen in de stad activeren we en nemen we op onder onze vaste activa. Over deze activa schrijven we gedurende een langere periode af. De afschrijving samen met de rente vormt de kapitaallast die we jaarlijks in onze exploitatie verantwoorden. Ten opzichte van 2020 neemt de vaste activa toe. Er is dus per saldo iets meer geïnvesteerd dan afgeschreven.

Reserves

De reservepositie bestaat uit de algemene reserve en de bestemmingsreserves. In totaliteit bedraagt dit € 127,8 miljoen.

De algemene reserve is in 2021 gestegen van € 93 miljoen naar € 94 miljoen.

De bestemmingsreserves bestaan uit diverse reserves, de grootste is de reserve versnellingsopgave wonen. In 2019 is gestart met de versnellingsopgave Wonen voor de realisatie, of in harde plancapaciteit brengen, van 6.000 woningen. In deze reserve zit eind 2021 € 10,7 miljoen ten opzichte van € 7,2 miljoen eind 2020.

Solvabiliteit

Inzicht in de omvang van de reserves (eigen vermogen) wordt ook wel geduid in het kengetal solvabiliteit. Deze ontwikkelt zich vanaf 2018 als volgt:

	2018	2019	2020	2021	Signaalwaarde
Solvabiliteitsratio	18,35%	17,56%	18,41%	18,54%	< 20%
Solvabiliteitsratio exclusief doorleningen	24,06%	23,00%	23,84%	23,52%	< 20%

Solvabiliteit wordt uitgedrukt in een percentage van eigen vermogen ten opzichte van totaal vermogen wat inzicht geeft in de mate waarin we in staat zijn om aan onze verplichtingen te voldoen. Dit moet nadrukkelijk in samenhang worden gezien met het kengetal gecorrigeerde netto-schuldquote zoals hierna is toegelicht. Dit kengetal wordt gedempt als gevolg van het feit dat de Gemeente Breda grote geldleningen heeft verstrekt aan woningcorporaties en aan BreedSaam als gevolg van de doordecentralisatie onderwijshuisvesting. Zonder deze doorleningen is het kengetal solvabiliteit 23,5% en dat geeft een realistischer beeld van de financiële positie van de Gemeente Breda. De ondergrens voor het solvabiliteitsratio wordt, qua advieswaarde, door de VNG gesteld op 20%, waarden daarboven worden aangemerkt als 'goed'. De solvabiliteitsratio exclusief doorleningen van 23,5% is daarmee te kwalificeren als 'goed'. Voor een uitgebreidere toelichting op de kengetallen wordt verwezen naar de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing.

WENDBAARHEID

De mate waarin de gemeente snel kan reageren op veranderingen in de behoeften, ambities en doelstellingen op korte en lange termijn.

Netto schuldquote

Onze schuldbestand hangt samen met alle uitgaven en inkomsten. Naarmate de uitgaven toenemen zijn ook meer financiële middelen benodigd om deze uitgaven te kunnen financieren. In het jaar 2021 is de schuldbestand gestegen ten opzichte van 2020. Wat voor de ontwikkeling van deze positie van belang is, is de beoordeling in hoeverre we in staat zijn om aan onze verplichtingen te voldoen. Dit wordt uitgedrukt in het kengetal de netto-schuldquote. Deze ontwikkelt zich vanaf 2018 als volgt:

	2018	2019	2020	2021	Signaalwaarde
Netto schuldquote	68,86%	71,51%	61,52%	60,84%	> 130%

Gecorrigeerde netto schuldquote	42,96%	46,25%	39,90%	40,59%	> 130%
---------------------------------	--------	--------	--------	--------	--------

Als dit kengetal minder dan 90% bedraagt dan wordt dit gekwalificeerd als 'uitstekend'. Dit kengetal laat zien dat we, ook bij een stijging van de schuldpositie, goed in staat zijn om aan onze verplichtingen te voldoen.

WEERBAARHEID

De mate waarin de gemeente financiële tegenvallers en financiële risico's op kan vangen zonder grote beleidswijzigingen.

Weerstandsvermogen en risicoprofiel

Bedragen x € 1 miljoen

	2022	2023	2024	2025
Totaal beschikbare weerstandscapaciteit	96,0	86,3	94,5	105,3
Risicoprofiel				53,3
Beschikbaar weerstandsvermogen				52,0

Om de risico's van € 53,3 miljoen af te dekken heeft de gemeente in 2025 € 105,3 miljoen als weerstandscapaciteit beschikbaar. Het weerstandsvermogen is het saldo van de weerstandscapaciteit minus het risicoprofiel en bedraagt € 52,0 miljoen (€ 105,3 miljoen -/ € 53,3 miljoen). Dit betekent dat als de risico's zich voordoen, we de beleidsuitvoering kunnen voortzetten. Bij de begroting 2022 bedroeg het weerstandsvermogen € 47,7 miljoen.

WETTELIJKE KADERS

De mate waarin de gemeente voldoet aan de wettelijk gestelde normen met betrekking tot financiering.

	2018	2019	2020	2021	Signaalwaarde
Rente risiconorm *	51	31	50	110	< 0
Kasgeldlimiet **	+++	+++	+++	++++	> --
EMU-saldo (x € 1.000)	12.700	-31.882	12.003	-10.684	< - € 23.459

* Ruimte onder risiconorm x € 1 miljoen

** Onderschrijding (+) of overschrijding (-) per kwartaal

